

Nistor

32

Unirea Bucovinei

Conferința ținută la radio București, Luni, 27 Iunie 1934.

Bucovina a îmbrăcat haină de sărbătoare pentru a prăznui, împreună cu Transilvania și Basarabia, unirea izbăvitoare cu țara mamă, România, care și ea s'a încheiat, acum 75 de ani, din unirea țărilor surori: Muntenia și Moldova. Actul unirii dela 1859, împreună cu actele similare dela Chișinău, Cernăuți și Alba Iulia din 1918, formează stâlpii unghiulari pe care se ~~bază~~ ^{le} temeliea trainică a României moderne. Aceste memorabile acte istorice își păstrează, pentru toate vremurile, semnificația lor simbolică, pentru că ele arată că la temeliea așezământului nostru de stat stă ideea de unire și solidaritate a neamului întreg.

Actele de unire dela 1859 și cele dela 1918 ~~sunt manifestări întâmplătoare~~ ^{nu sunt decât rezultatele}

logice și fazele ale unui proces istoric
milenar, care a dat cântec de câmpie
aspiratiunii politice românești.

Poporul român, cu compoziția sa etnică
unitară, întemeiată pe unitatea de
originea limbii credite, și cu rădă-
cini adânci în pământul românesc,
culturii ~~și~~ în cea din venurile
zămislirii sale etnice, condițiile
fazele politice o dezvoltare politică
unitară. Această operă de consolidare
politică era pe cale de înfăptuire în
epoca când pregătite și vorovite ro-
mânești ~~cu~~ cuprindem întreg terito-
riul național din vâle karaimeniale
până în mlașturile dobrogeane și
din Heruti și până în Cadrul

Tighocciului.

Deși recunoșcerea înă acest proces de po-
 larizare și cristalizare politică a fost
 zădărnice la începuturile sale de
 popor naționalitate, ademenite de
 nestăpânitul lor de cucerire și
 ispitite de fărâșetele și bogățiile
 țării noastre.

~~Acte~~

A trebuit să izbucnească războiul mondial, pentru ca viziunea aceasta să ia proporții halucinante, iar posibilitatea reîntregirii Bucovinei să devie o obsesie.

W2

↳ Marele act istoric al unirii Bucovinei, nu este decât o consecință logică și firească a luptelor și frământărilor seculare ce s'au desfășurat în Bucovina dela răpirea ei din 1775 până la unirea din 1918. Prin acest memorabil act s'a pus capăt unui vechi proces istoric dând câștig cauzei românești, care era cauza cea dreaptă și sfântă. Actul cu toate consecințele ce decurg din el, a primit recunoașterea internațională, intrând în dreptul gintilor.

~~Actele~~ Actele unirii dela Chișinău, Cernăuți și Alba Iulia, își găsesc asemănare în actele similare din Polonia, Cehoslovacia, Jugoslavia și Tările Baltice. Prin ~~actele~~ actele acestea s'au găsit soluțiile nu

./. W 29

1/29

-10- / 29

numai pentru problema română, dar și pentru ~~chestia~~ ^{problema} polonă, cehoslovacă, jugoslavă și baltică, probleme internaționale, cari amenințau mereu pacea ~~la noi~~ ^{lumii} și zădărniceau dezvoltarea pașnică a Europei ~~centrale și sud-estice.~~

Actele de unire dela Chișinău, Cernăuți și Alba-Iulia își păstrează pentru toate vremurile însemnătatea lor specifică. ~~Ca~~ Prin felul cum ~~au~~ ^{ele} fost votate și prin recunoașterea lor internațională, ele elimină din capul locului orice tentativă de modificare sau revizuire. ^{de oriunde ar ~~veni~~} Și aceasta pentru motivul, că ele nu intră în categoria actelor diplomatice ~~anunțate~~ ^{televitate} la masa verde ~~conferințelor internaționale~~, ci ele au un caracter plebescitar, reprezentând expresia vie și hotărâtă a voinței naționale din Basarabia, Bucovina și Transilvania. >

~~o schimbare politică atât de însem-~~

./.

4

~~Dunărei și din munții Apuseni până în Ce-~~
~~drul Ticheciului. Năvălirea popoarelor ve-~~
~~cine, mănate de dorul de cucerire și de~~
~~frumusețea și bogățiile țării noastre, a~~
~~întârziat pe alocurea procesul de polari-~~
~~zare și cristlizare politică, iar în păr-~~
~~țile de dincolo de munți, l'a zădărnicit~~
~~chiar pentru multe secole.~~

Din cauza acestui nenorocit concurs
de împrejurări, neamul nostru a trebuit
să lupte nenumărate veacuri pentru făuri-
rea unității sale politice împotriva unor
vecini hrăpăreți și haini, cum era Impe-
riul Otoman la Miazăzi, Rusia la Răsărit,
Imperiul Austro-Ungar la Apus și Miazănoap-
te, vecini, cari pe lângă că se opuneau cu
îndârjire năzuințelor noastre spre unita-
tea politică, mai ^{repetea} ~~smulseseră~~ și fâșii în-
tinse din pământul nostru strămoșesc, cum
era Ardealul ~~și Banatul~~, Bucovina și.

./.

Basarabia.

Dar cu toată vitregia vremurilor, re-
 dusi ^{și} la jumătate din teritoriul nostru na-
 țional și ^{avizat} ~~interzic~~ numai pe propriile
^{sale} ~~noastre~~ forțe, ~~numul nostru de pretutin-~~
~~deni~~ n'a abdicat nici odată la drepturile
 sale firești de suveranitate națională și
 de unitată politică. ~~De~~ dimpotrivă, unii
 domni viteji și îndrăzneți ca Ștefan-cel-
 Mare, Mihai Viteazul, Petru Bares și alții
 au tras chiar și sabia pentru înlesnirea
 și realizarea ^{acestei} unității politice. Iar căr-
 turarii din toate vremurile au făurit arme
~~intelectuale pentru~~ ^{intelectuale} ~~și au apărut~~ ^{și au apărut} ~~idee~~ ^{idee} ~~regulate~~
~~care de unitate politică și naționa-~~
~~lă~~ a stăpânit sufletele tuturor generații-
 lor ce s'au perindat în scurgerea veacuri-
 lor. Această idee a fost mereu însufleți-
 tă de o credință în ideal, credință în
 dreptate și credință în virtuțile strămo-
 șești. Credința în ideal ni-a mângâiat

poporul amăn don'

*Fau tinut ves-
 nie treaza con-
 știință națională
 și au făcut
 din veia de
 tinde
 unitate poli-
 tica - un
 crez național
 stearta veic*

*și au făcut
 din veia de
 tinde
 unitate poli-
 tica - un
 crez național
 stearta veic*

sufletele amărate pe vremea stăpânirii străine; credința în dreptate ne-a dat tăria să ^{suportăm} ~~vădăm~~ cu resemnare ^{okinurile rusei} usurparea și ^{stăpâniri vitregă care} nesocotirea ~~drepturilor noastre naționale;~~ credința în virtuțile strămoșești a alimentat mereu ^{inverul de apă vie al nădejtei noastre} ~~inverul de apă vie al nădejtei~~ ~~noastre~~ de mai bine, ~~în care~~ ~~ne~~ ~~colim~~ setea de libertate și donul de ^{neștiințutali} ~~frăți~~. Această credință a inspirat gândul și a încălzit sufletele ^{marilor} ~~acelor~~ patrioților ^{români} ~~cari~~ au votat unirea dela 1859 și ale celor ce ^{li-au} ~~au~~ urmat marea pildă la 1918 în adunarea ^{naționale} ~~de unire~~ dela Chișinău, Cernăuți și Alba Iulia.

Prin puterea acestei mântuitoare credințe, s'au surpat zidurile despărțitoare ale Carpaților, prin puterea ei au secat Molna și Prutul ca ape de hotar și prin farmecul ei s'a săvârșit minunea unirii tuturor țărilor române sub cutele ^{steapului tricolor și sub stăluț} ~~steapului tricolor și sub stăluț~~ ~~cineș~~ Coroanei de oțel.

F

ale Carpaților, iar căldura acestei puternice și neștrămutate credințe a secat Molna și Prutul ca ape de hotar și prin farmecul puterii sale izbăvitoare a încheșat toate țările române sub adumbrirea aceluiaș steag și sub strălucirea aceleiaș coroane de oțel.

Credința în ideal a luminat trudnica noastră cale în captivitatea Austriacă. Credința în dreptate ne-a dat tăria de a suporta cu răbdare usurparea și nesocotirea străvechilor noastre drepturi naționale în această țară. Credința în virtuțile strămoșești a alimentat mereu izvorul de apă vie al nădejdiilor noastre în mai bine la care ne potolea mereu setea de libertate și la care ne alineam pururea dorul de frați.

Zbuciumările din trecut și nădejdiile în viitor ne uniau străn în jurul aceluiaș ideal. Detrunchierea ^{Bucovinei} țării de sus din corpul puternic și sănătos al falnicei Moldove de odinioară, n-a slăbit credința noastră în ideal ci dimpotrivă stăpânirea străină ne-a făcut să dorim înfăptuirea lui cu mai multă ardoare și să luptăm cu mai mare îndărjire pentru mântuirea lui înfăptuire. În zilele triste și posomorâte ale îndelungatei noastre capti-

vități idealul lucea mai viu și mai luminos, căci idealul naște din suferință precum și aurul prin foc se alege.

Subt raport politic răpirea Bucovinei n'a însemnat alta decât o reducere de teritoriu, o simplă îngustare de hotar. Inlocuirea bourilor cu pajurile răpitoare nu turbură ^{de loc} ~~nici o clipă~~ ritmul armenios și unitar al gândirei și nici solidaritatea simțirei naționale ce se închegease de veacuri între frații moldoveni de dincolo și de dincoace de Molna. Si cu drept cuvânt, fiind că o nouă linie ^{convențiile} de hotar trasă la întâmplare, ~~și ea chiar exusită cu sânge de~~ ~~voară~~ nu putea să împiedice crengele copacilor de a se atinge. Oricât de ^{visilenti} ~~străjuită~~ ar fi fost, ^{și nu se baza la hotar, ca} nu era în stare să curme impletitura seculară a rădăcinilor cari își sorbiau seva de viață din bogăția aceluiaș pământ precum și din ^{nevoata} ~~bogata~~ comoara de datini și tradițiuni comune în care neamul nostru își imagazinase de sute de ani durerea și bucuria, jertfa și ^{aspirațiile sale comune} ~~izbânda comună~~.

Simțul de solidaritate națională a rezistat biruitor tuturor atacurilor și lovirurilor, ~~el~~ s'a afirmat mereu în rezistențe dărze contra împilatorilor și în neconținut ^u protest contra încălcărilor de drepturi sfinte

creațiunile trecătoare ale poftelor și ambițiilor ome-
nești stau legile firei pe care nici o putere din lume
nu le poate distruge și nici modifica. Din vremurile cărun-
te ale bătrânului Herodot și ~~pe~~ ^{pe} ~~azi~~ ^{zele noastre} Prutul și Nistrul
cât și Siretul își urmează cursul lor netulburat spre
Dunărea albastră și numai ~~ei~~ ^{oamenii încolecti} ~~mănați~~ ^{de} ambițiuni politice
~~și~~ ^{chiar} de nepotolite poftă de cucerire puteau să creadă că
direcția cursului milenar al acestor râuri ar fi putut fi
abătută spre Viena habsburgică sau chiar spre stepele
Ucrainei oricât de mare ar fi aceasta. Apele aceste ca
și oamenii cari de veacuri se lășnuesc în văile lor, își
continuă cursul lor neabătut spre vatra Românească indica-
tă de fire, pe care pâlpii neconținut focul sacru al con-
științei de neam, ^{flacăra} al iubirii de frați și al dragostei de
țară.

Năzuințele noastre spre ideal erau cu atât mai
puternice și mai vii, cu cât ele porneau din nestrămutata
credință în dreptatea cauzei noastre. ² Anexarea Bucovinei
la împărăția Habsburgilor nu s'a făcut prin foc și sabie,
ci pe calea unor tocmeli rușinoase la baza cărora rânjiau

uricios corupția și crima. Pe temeiul vechilor capitula-
 țiuni, ~~ale Voevozilor~~ Moldova fusese închinată oblăduirei
 turcești sub condițiunea ~~stictă~~, ca Poarta Otomană să
 respecte cu sfințenie datinele și obiceiurile țării precum
 și integritatea ei teritorială. Actul de cesiune semnat la
 Balamutea ^{ovca 1775} pe Nistru s'a încheiat fără consimțământul
 părinților noștri de către Poarta suverană, care n'avea
 dreptul să instrăineze nici o palmă de loc din hotarul
 țării. Declarațiunile de mai târziu ale înaintașilor noștri
 nu puteau avea putere legală fiind stoarse de usurpatori
 dela o populație robită și desbrăvată de drepturile ei
 firești de a se rosti liber asupra soartei sale politice.

↳ Impotriva violării dispozițiunilor categorice ale
 capitulațiunilor toți factorii constituționali ai Moldovei,
 domnitorul, clerul, boierii și poporul protestară într'un
 glas. Iar acest glas a fost înădușit de melodia adormitoare
 a aurului sunător, de strălucirea orbitoare a hrilantelor
 de pe tabatiera de mită și de gemetul de moarte al Voevodu-
 lui decapitat mișelește chiar în noaptea fatidică în care
 la Cernăuți generalii Mariei Teresie se desfătau la prazni-
 cul jurământului cel impuseră prăzii lor nenorocite.

lu veac si jurat ale H. Ducevax de
~~alacului. steagului tricolor si sub stralucirea Co-~~
~~reanei de otel.~~

~~Au trecut 15 ani de atunci, si to-~~
~~tusi ele se proiecteaza pe un orizont, ce~~
~~ne sa pare asa de indepartat !~~ [Era in No-
 embrie 1918, cand stegurile natiunilor ca-
 re luptau pentru libertate, fluturau inca,
 muiate in sange, de-asupra transeelor, ce
 brazdau Europa dela un capat la altul.
 Dupa prabusirea colosului rusesc, veni
 randul pajurei hraparete, care ne rapise
 Bucovina.

din toate partile
 Lovita ~~in~~ *in* ~~toate~~ *toate* de sagetile bine
tintite
~~indirecte~~ *indirecte* ale nationalitatilor asuprite,
cazei peului Calderas
 ea ~~slabisese~~ *slabisese* aripa, si atunci negura secula-
afeyax
 ra, care ~~plutise~~ *plutise* asupra Bucovinei, incepu
 sa se risipeasca ~~si sa piara~~ *si sa piara*, gonita de
 stralucirea razelor ~~soarelui~~ *de* ce rasare ~~ea~~ *ea* la
 Bucuresti.

La 27 Octombrie, Consiliul national

declară ruptă orice legătură cu imperiul
 habsburgic. La 11 Noembrie viteaza armată
 română își face intrarea triumfală în Cer-
 năuți și flăcăii regăteni, arși de soare
 și rupți de oboseală, primă ^{rațigarec} ~~imbărbătarea~~
 entusiastă și călduroasă a fraților bucovi-
 neni. Iar la 28 Noembrie, în Sala ^{Hotelu} ~~Parohia~~
~~le~~ din reședința metropolitană, Congresul
 General ~~al Bucovinei~~, constatând că ceasul
 izbăvirii a sunat, proclamă într'un glas
 unirea pe vecie a Bucovinei cu țara mamă,
 dela sânul căreia fusese răpită cu o sută
 cincizeci de ani în urmă prin trădare și
 prin crimă.

A fost o zi mare, o zi unică, a că-
 rei amintire vibrează încă profund și emo-
 ționant în sufletele celor ce au fost față.
 Dreptatea istorică se împlinise; consecin-
 țele crimei răpirii erau reparate și gră-
 dina Moldovei era plină de soare și vese-
 lie.

a sunat și pentru noi ceasul izbăvirii. Si atunci gândul nostru s'a îndreptat către sora mai mare România, de care noi totdeauna am legat nădejdea dezrobirii noastre.

De aceea noi îndată ce am ajuns stăpâni deplini pe hotărârile noastre n'am pregetat nici o clipă de a declara prin manifestele din 6 și 27 Octomvrie ¹⁹¹⁸ actul cesiunii din 1775 care s'a ~~încheiat~~ încheiat fără consimțământul strămoșilor noștri, nul și neavenit, și adunați acu zece ani in această istorică sală in Congres General al Bucovinei, am votat cu însuflețire Unirea țării noastre in hotarele ei istorice până la Ceremuș Colaci și Nistru cu Regatul României fără nici o condiție și fără nici ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~ o restricție. Aceasta este marele act istoric pe care il sărbătorim astăzi aci.

In veci neuitatul Rege Ferdinand/a primit cu bucurie și dragoste ~~părintească~~ ^{ne-} sub părinteasca sa ~~purtare de~~ grijă ~~și~~ ^{de} oblăduire, iară Parlamentul României Mari a ~~ratificat~~ ^{la 29 Dec. 1918} ratificat prin aplauze unanime actul inchinării Bucovinei.

Mai rămăsese ca actul Unirii să primească recunoașterea internațională la conferința de pace din Paris. Prin luptă și stăruință patriotică s'a obținut și aceasta recunoaștere prin tratatul de pace dela St. Germain și

Sèvres .Prin actul de delimitare semnat la București in
 26 Ianuarie 1928 s'a ~~fi~~ așezat in mod definitiv frontiera
 României către Republica Poloneză dealungul vechilor ho-
~~dela Caraimun, Colaceni - Niv~~
 tare ~~V~~trase încă de spada lui Alexandru cel Bun și Stefan
 cel Mare.Astfel putem constata cu adâncă mulțumire sufle-
 tească că timp de o sută și cincizeci de ani am păstrat
 sub stăpânire străină moșia și zestrea ei ce ne-a fost
 incredințată de inaintașii noștri,și că bunul Dumnezeu
 ne-a învrednicit ca să ne putem întoarce cu dânsa întreagă
 și nestirbită la ~~la/patriei Mamă~~.
~~le vatra comuna României.~~

De ~~zece~~¹⁵ ani de zile Bucovina se bucură de binefa-
 cerile oblăduirii Românești,izbutind să realizeze in acest
 interval de timp progrese apreciabile pe toate tărâmurile
 vieții publice și in toate ramurile de administrație.Sub
 garanția păcii și liniștei interne a sporit cultura in-
 telectuală și materială și s'a realizat cu vârf și ~~înt~~
 indosat dorințele inaintașilor noștri dela 1848 sporite
 și completate cu multiplele cerințe ~~ale~~^{actuale} ale
 contemporanilor.Astăzi după zece ani de rodnică și pacini-
 că stăpânire in Bucovina credem că nu se mai găsește nimeni
 care să privească nerăbdător peste frontieră sau care să
 nu recunoască și să nu aprecieze măreața operă civilizației

săturat de jocul frivol al ambițiilor
deșarte și al preocupărilor de rând. Un
dor de liniște, de pace și bună-înțelegere
se simte din toate părțile. Dorința de
conciliere, apropiere și colaborare între
valorile reale se impune. Toate condițiile
sunt date.

Unirea cu provinciile române înseam-
nă un ~~aport~~ netăgăduit aport politic, ma-
terial, ~~moral~~ și intelectual ^{la sursele} la viața co-
~~mună a românismului.~~ ^{de viață și neamului românesc} Comoara de gândire și
simțire românească s'a completat și s'a
îmbogățit cu tot ceea ce era al ei. Un iz-
vor nesecat de energii noi vine să se ^{imbogățească} re-
~~verse cu belșugul lui în fluviul sufletu-~~ ^{imbogățit}
~~lui creator al poporului român.~~ ^{imbogățit}

Ceia ce dorim în această zi de mare
sărbătoare a neamului nostru, este ca înal-
ta și nobila simțire, plină de adâncă în-
țelegere, care ne-a îndrumat la unire,

.. ~~nu~~ ^{nu} ~~înțelegem~~ ^{înțelegem}

7

și dăinuiește necesarul în grădurile
și înimile tinerilor.

În universitate de arti și meserii
cercetări mai frumoase decât deodată
înmulțirea de clasici Românești și
^{pe care} ~~alcatuiește~~ de poezii bucorne și
Telus la 1878, la campus în
viziunea și înțelegerea la campus
la 1878.

cu vizitarea clăriei necidă a României
 Mari. pe care voi o văzuserăm de ceva vreme
 la 1918. Din monumentul său se observă din
 Valea Herculă a limitărilor de Serban-Votă
 și București, resuma pica dela 1878 armă-
 loarele versuri de proslăvire a României
 Mari:

Lasă-liră și rasune
 Muza, căuta neîncrețat!
 Căci zintinile străbune
 Liber azi s'au doborât!
 Și din patriă măritate
 Dăruirea jial ei val
 Ducea soarta înfrățită
 Faptul cel mai triumfal.
 Prutul cerge cu' înfocare
 Nisidul saltă în bucurat
 Fa

19
27

Tera, Olbul de mirare
Astăzi vin și au bulbeacat.
Si Succesul îmbatrânită
In robie și în chin
Simte gloria mărită
Do a purta în al ei via
Po așel Stefan cel mic
In per secol de cucerire
Șpea funda o Românie după lege
După lege și natura.

Alba Jilă vestită
Valul Negru al lui Traian
Tetina, Puter marelă
Nu se ține de a lui dieșman.

Si bravura cruta Calbana
Jalta azi alba Cetate
Locul lui Ovid tresare
Auzind de libertate.

Toth eroi din neornate
Decabal curtai fii
Ne zoptare dulce curiale
Ne inspira viteji.

Si pe muntai n' pe ceapet
Orizontu-i acurit
Parti loata Romanimea
O zi noua o'a ivit.

- Juculescu